

Laudáció

Gerner Zsuzsanna
méltatása

JUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM-díj
átadása alkalmából

Gerner Zsuzsanna Szekszárdon született magyarországi német család sarjaként. Büszkén vállalt nemzetiségi származása és a közösségéért való folyamatos tenni akarás gyermekkorától kezdve meghatározta életét.

Bátaszéken kezdte általános iskolai tanulmányait, amelyeket később Pécsen folytatott. A várostól ezt követően sem távolodott el, a Leőwey Klára Gimnáziumban érettségizett német tagozaton. Felsőfokú tanulmányait Németországban végezte, 1987-ben a berlini Humboldt Egyetemen végzett germanisztika szakon.

Még ugyanebben az évben lett főiskolai tanársegéd a Pécsi Janus Pannonius Tanárképző Főiskola Német Tanszékén. Azóta is itt tevékenykedik, a tanszék azonban intézetté, a főiskola pedig egyetemmé nőtt az idők folyamán. 1998-tól 2005-ig egyetemi adjunktus a Pécsi Tudományegyetem Német Nyelvészeti Tanszékén, 2005-ben pedig egyetemi docensnek nevezték ki. Napjainkban szűkebben vett szakterületén és az egyetem életében egyaránt meghatározó szerepet tölt be: 2006-tól a Germanisztika Intézet igazgatóhelyettese, majd 2015-től igazgatója lett, ezen kívül a Német Nyelvészeti Tanszék vezetője, 2009 óta pedig a Bölcsészettudományi Kar oktatási és általános dékánhelyettesi feladatait is ellátja. Szakértelmének elismeréseképpen több hazai és külföldi egyetemen is rendszeresen tart előadásokat, vendégoktatóként hosszabb időt töltött a norvégiai Haldenben és a németországi Potsdamban.

Oktatói munkájában folyamatosan törekszik az újabb nyelvészeti kutatások eredményeinek integrálására, ezen keresztül az oktatás színvonalának emelésére. A német szinkrón és diakrón nyelvészetten és a nemzetiségismereten belül nyelvtörténetet, nyelvészeti szociológiát, lexikológiát, szintaxist és morfológiát tanít, valamint külön kurzus keretében ismerteti meg a diákokat a magyarországi németek nyelvvel és identitásával. A nappali és levelező tagozatos alap- és kiegészítő képzés mellett a tanszéken folyó továbbképzések szervezését és lebonyolítását is irányítja. Ennek keretében feladatai közé tartozik a nemzetiségi német nyelvtanárok továbbképzése, a szakirányú továbbképzés, valamint a pedagógus szakvizsgára való felkészítés koordinálása is.

Oktatói munkája sokszínű, több nyelvészeti és nemzetiségi kulturális területre kiterjedő, rendkívül gazdag kutatási tevékenységén alapul. Érdeklődési területei a német nyelvtörténet és a nyelvészeti szociológia: a nyelvtörténeten belül korai újfelnémet írásos emlékek elemzésével foglalkozik, nyelvészeti szociológiai kutatásai pedig a hazai német kisebbség nyelvi repertoárjára, nyelvhasználatára és identitástudatának alakulására irányulnak. Egy korábbi interjúban így vall erről: „Mint a magyarországi német kisebbséghez tartozó nyelvészek egyike, fontosnak tartom a hazai német nyelv nyelvi emlékeinek és a nyelvi kontaktus jelenlegi helyzetének megismerését és megismertetését a többségi nemzettel és az anyanemzettel egyaránt.”

Kutatói pályájának legfontosabb állomásai egyben szakmai érdeklődésének változásait is jelzik. 1987 és 1993 között a Magyar Tudományos Akadémia levelező aspiránsa, kutatási témája a keleti frank német nyelvjárások nyelvföldrajzi és nyelvészeti vizsgálatára volt. 1988-tól a

Deutscher Akademischer Austauschdienst ösztöndíjasaként két évet töltött Heidelbergben. 1993-ban kezdte meg PhD tanulmányait az ELTE Germanisztikai Intézetében, amelynek keretében a német–magyar nyelvi kontaktus statikáját és dinamikáját tanulmányozta. A nyelvészettudomány területén kiemelkedő jelentőségű és számos újdonságot hordozó dolgozatának befejezése után PhD-fokozatát 1999-ben nyerte el. Habilitációjára 2012-ben került sor; habilitációs előadását „A nyelvi kontaktus statikája a magyarországi németek példáján keresztül” címmel tartotta meg az Eötvös Loránd Tudományegyetemen.

Gerner Zsuzsanna jelenleg is tagja több magas szintű szakmai szervezetnek, így az Internationale Gesellschaft der Dialektologie des Deutschen, a Historische Soziolinguistik des Deutschen, a Historische Frauensprachenforschung, a Germanisták Magyarországi Egyesülete, az MTA Pécsi Akadémiai Bizottság Germanisztikai Munkabizottsága és az MTA Pécsi Akadémiai Bizottság Kisebbségkutató Munkabizottsága is tagjai között tudhatja.

Gerner Zsuzsannát nem csupán munkája és tudományos tevékenysége köti a német kultúrához és közösséghez. Közszerelőként és magánemberként is számos alkalommal kiállt – és küzd napjainkban is – a német nemzetiségi identitás megőrzéséért és fejlesztéséért, miközben aktív kapcsolatot tart fenn a németek érdekvédelmét és kulturális autonómiájának kiteljesítését célzó helyi és országos szervezetekkel. E tevékenységét is elismerve Joachim Gauck német szövetségi elnök 2014 januárjában a Német Szövetségi Köztársaság pécsi tiszteletbeli konzuljának nevezte ki.

Magas színvonalú oktatói, kutatói és a hazai német közösséget segítő munkájáért 2015. március 15-én a Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült.

Szakmai ars poeticáját egy interjúban így foglalta össze: „Az a célom, hogy kapocsként működjek Németország és Magyarország között. Szeretném a munkámat arra is felhasználni, hogy az anyaországi és a helyi német nyelv és kultúra erősödjön hazánkban és egyre nagyobb tábora legyen.”

Gerner Zsuzsanna a magyarországi német közösség érdekében végzett több évtizedes munkájáért és a német nemzetiségi nyelvi jogok védelme területén kifejtett kiemelkedő szakmai tevékenységéért részesül a Justitia Regnorum Fundamentum-díjban. A kitüntetéshez szívből gratulálunk, és további sikereket kívánunk Önnek!

Budapest, 2015. június 30.